

HAYVAN DENEYLERİNDE ETİK KURUL BAŞVURUSU

Doç. Dr. İlyas Onbaşlar

Transgenik Hayvan Teknolojileri UAM

Ülkemizde Hayvan Deneyleeri İle İlgili Yasal Mevzuat

1 Temmuz 2004

Hayvanları Koruma Kanunu (5199)

Çevre ve Orman Bakanlığı

16 Mayıs 2006

Deneysel ve Diğer Bilimsel Amaçlar İçin Kullanılan Deneysel Hayvanlarının Korunması, Deneysel Hayvanlarının Üretim Yerleri ile Deneysel Yapacak Olan Laboratuvarların Kuruluş, Çalışma, Denetleme, Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelik

13 Aralık 2011

Deneysel ve Diğer Bilimsel Amaçlar İçin Kullanılan Hayvanların Refah ve Korunmasına Dair Yönetmelik

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

6 Temmuz 2006

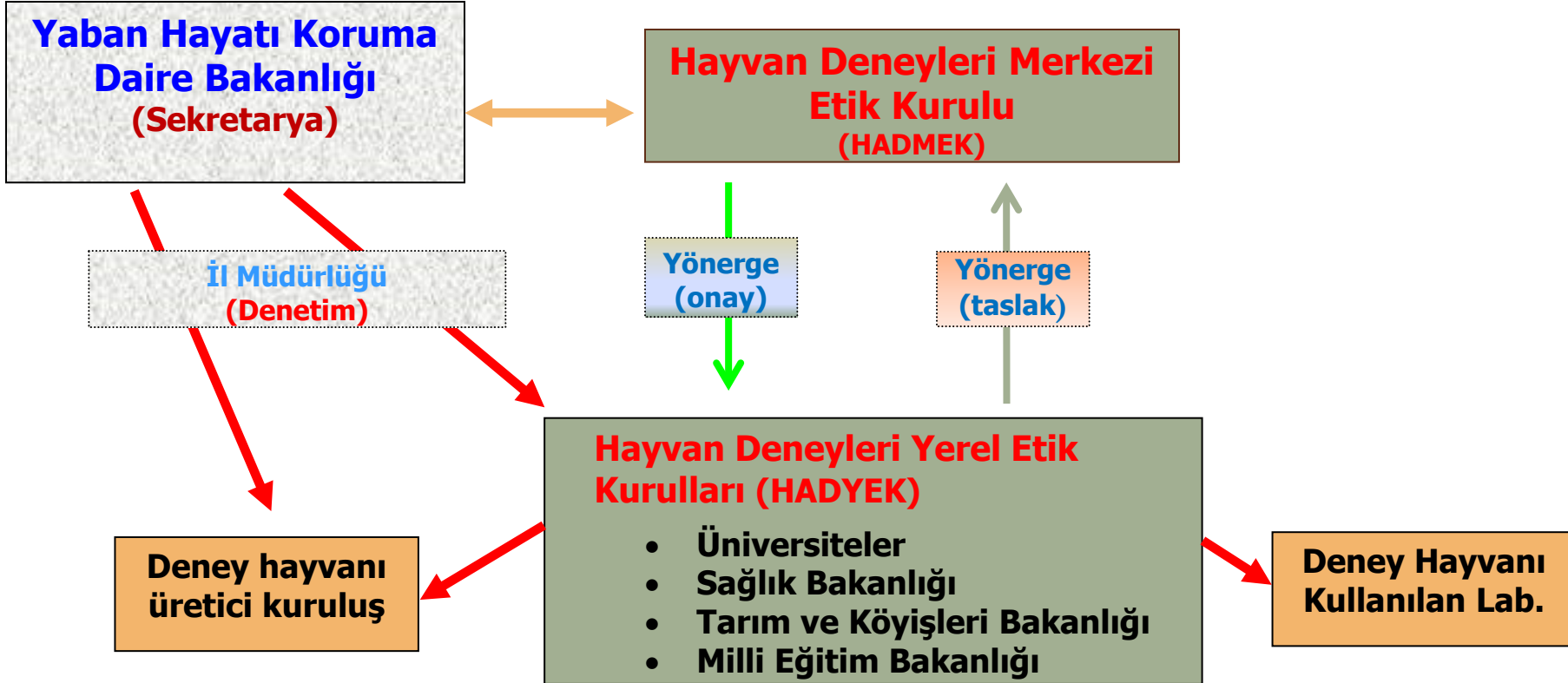
15 Şubat 2014

Hayvan Deneyleeri Etik Kurullarının Çalışma Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelik

Orman ve Su İşleri Bakanlığı

İlyas Onbaşılar

Tarım ve Orman Bakanlığı

Hayvan Deneylerinde Etik Kurul İzni Ne Zaman Gerekir?

Canlı Omurgalı Hayvan

(+Canlı kafadanbacaklılar)

kullanılan

Araştırma, test ve eğitim amaçlı

DENEYLER

Deney ve Prosedür Tanımı

Deney: Bilimsel amaçlarla hayvanlar üzerinde gerçekleştirilecek her türlü prosedür veya prosedürler bütünü

Prosedür: Hayvanların; doğurtulması, kuluçkadan çıkarılması ya da genetiği değiştirilmiş hayvan soyunun devam ettirilmesi süreçleri dahil, iyi veteriner hekimlik uygulamalarına uygun olarak bir iğnenin batırılmasının yarattığına eşit veya daha fazla acı, eziyet, ızdırap veya kalıcı hasara sebep olabilecek şekilde, bilinen veya bilinmeyen sonuçları olan, deneysel, diğer bilimsel veya eğitici amaçlarla kullanılmasını,

Etik Kurul İzni Ne Zaman Gerekmez?

- Omurgasız hayvan kullanımı (insekt)
- Hücre kültürü kullanımı
- Ölü hayvan bedeni (kadavra) veya dokusu kullanımı
- Atık fetüs kullanımı
- Canlı hayvanlarda;
 - Teşhis ve tedavi amaçlı klinik uygulama (enjeksiyon)
 - Sürüntü ile örnek alma (swab)
 - Sağım (süt örneği alma)
 - Dışkı ve atlık örneği alma

HADYEK'e Başvuru Çeşitleri

- Canlı omurgalı hayvan kullanımı olan
 - **Araştırma**
 - Preliminer araştırmalar (Ön data çalışması vb)
 - Hipotezli araştırma projeleri
 - **Testler**
 - Standart Prokollü Testler (Biyo-uyumluluk)
 - **Eğitim faaliyetleri**
 - Öğrenci eğitimleri
 - Cerrahi teknik/beceri edinme
 - Sertifika kursları

Kimler Hayvan Deneyi Yapabilir? Kimler HADYEK'e Başvurabilir?

- Yeterli eğitimi almış, **Sertifikalı** kişiler hayvan deneyi yapabilir.
 - Hayvanlardaki İn-Vivo her tür deneysel girişim ancak Sertifikalı kişilerce gerçekleştirilebilir.
- HADYEK'e resmi başvuru;
 - tezlerde “danışman öğretim üyesince”,
 - diğer araştırmalarda “proje yürütücüsü” tarafından yapılır.
 - Proje Yürütücüsü, in-vivo deneylerde rol almayacaksa (canlı hayvana dokunmayacaksa) Sertifikalı olma zorunluluğu yoktur.

Sertifika – Eğitim Mevzuatı

Tarım ve Orman Bakanlığı'nın

“Deney Hayvanları Kullanım Sertifikası Eğitim Programı”na dair 15.04.2019 tarih ve 2019/3 sayılı Genelgesi

Araştırmacılar için düzenlenen (A Kategorisi) AB mevzuatına ve ilgili genelgeye uyumlu bir eğitim programını başarıyla tamamlamış olanlar “Deney Hayvanı Kullanım Sertifikası” almaya hak kazanırlar.

Genelgenin getirdiği bazı yenilikler:

1. Gruplandırılmış tür bazlı eğitim (Örn: Fare, Sıçan, Kobay, Hamster)
2. QR Kodlu Ulusal Sertifika

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
HAYVAN DENEYLERİ YEREL ETİK KURULU

DENEY HAYVANLARI KULLANIM SERTİFİKASI

Sayın SARP UZUN

04.06.2018 - 12.06.2018 tarihleri arasında Hacettepe Üniversitesi HADYEK tarafından Ankara İlinde düzenlenen "Deney Hayvanları Kullanım Sertifikası" eğitimini başarı ile tamamlayarak A kategorisi sertifikası almaya hak kazanmıştır.

Prof. Dr. SEMA ÇALIŞ
HADYEK BAŞKANI

Prof. Dr. Haluk ÖZEN
Rektör

A KATEGORİSİ

Ders Adı	Ders Saati	
	Teorik	Uygulama
Mevzuat, Etik, Hayvan Davranışları ve 3R*	3	
Deney hayvanlarının anatomisi, fizyolojisi, histolojisi ve biyokimyası	5	4
Kan ve örnek alma teknikleri	1	4
Tutuş teknikleri	1	4
İlaç verme ve enjeksiyon teknikleri	1	4
Anestezi ve ötenazi teknikleri	2	4
Ağrı, ıstırap, sıkıntı ve insani sonlandırma noktalarının belirlenmesi	2	
Laboratuvar işleyişi (temizlik, güvenlik, çalışma sağlığı)*	2	4
Deney hayvanlarının beslenmesi	2	
Hayvan hastalıkları a) mikrobiyolojik, virolojik, parazitolojik, mikolojik b) klinik dışı vurumlar c) sağlık tarama programları	4	4
Biyostatistik (mümkün olan en düşük hayvan sayısının belirlenmesi)*	2	
Standardizasyon a) Genetik standardizasyon b) Mikrobiyolojik standardizasyon c) Bakım-barındırma d) Araştırma	3	
Spesifik deney modelleri	4	4
Hayvan deneylerinin tasarlanması*	2	4
Temel Cerrahi	2	
Deney hayvanlarının yetiştirilmesi	2	4
Alternatif Yöntemler*	2	
TOPLAM	40	40

Başarı Puanı

: 90

Sertifikanın geçerli olduğu hayvan türü/türleri : Fare (Mus musculus) , Sıçan (Rattus norvegicus) , Kobay (Cavia porcellus) , Tavşan (Oryctolagus cuniculus)

Bu Sertifika Orman ve Su İşleri Bakanlığı'nın 30.11.2017 tarih ve 2017/7 sayılı Genelgesine uygun olarak düzenlenmiştir.

Nasıl Sertifika Sahibi Olunur?

- <http://www.etikkurul.hacettepe.edu.tr/>

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Etik Kurullar ve Komisyonlar

[Ana Sayfa](#)
[Klinik Araştırmalar Etik Kurulu](#)
[Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu](#)
[Hayvan Deneyleri Etik Kurulu](#)
[Etik Kurul](#)
[HÜ Etik Komisyonu](#)
[Dergi Değerlendirme ve Yayın Komisyonu](#)
[HÜ Yayın Etiği Komisyonu](#)
[Kozmetik Klinik Araştırmalar Etik Kurulu](#)
[İletişim](#)

HÜ HAYVAN DENEYLERİ ETİK KURULU

DENEY HAYVANI KULLANIMI SERTİFİKASI ALMAK İÇİN GEREKLİ KOŞULLAR VE BELGELER
Orman ve Su İşleri Bakanlığınca 30.11.2017 tarihinde yayınlanan "DENEY HAYVANLARI KULLANIMI SERTİFİKASI EĞİTİM PROGRAMINA DAİR GENELGE", 01.01.2018 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Yeni genele web sayfamızın mevzuat kısmında yer almaktadır.

Yenilenen "Deney Hayvanları Kullanımı Sertifikası Eğitim Programına Dair Genelge" gereği, Hayvan Deneyleri Etik Kurulumuzca yürütülen Deney Hayvanları Kullanımı Sertifika Programlarında modüler sisteme geçilmiştir.

MODÜL -1:

1. Her hayvan türü için temel ortak dersleri içeren eğitim programıdır.
2. Modül-1 Kursu 2 günlük bir programdır.
3. Teorik derslere %80, pratik derslere %100 devam zorunluluğu vardır.
4. "Hayvan Deneylerinin Tasarlanması" pratik dersleri; 1. gün verilecek deney senaryolarının, öğreni gruplarının hazırlanarak 2. gün sunulması ve tartışılması şeklinde olacaktır.
5. "Hayvan Laboratuvarlarında İş Sağlığı ve Güvenliği" pratik dersleri; Eczacılık Fakültesi Farmakoloji AD Araş. Lab. ve Deney Hayvanları Uyg. ve Araş. Merk. 'nde yapılacaktır.
6. Kurs sonunda yapılacak sınavda, 100 üzerinden 70 ve üzeri not alanlar Modül-1 Kursunu tamamlamış sayılacak ve aldıkları "Başarı Belgesi" ile Modül-2 Kurslara kayıt yaptırabileceklerdir.
7. Modül-2 kurslar, tür bazlı eğitimler olup hangi tür için sertifika isteniyorsa o tür için yapılacak Modül-2 Kursu kayıt yaptırılmaktadır. Örnekle açıklamak gerekirse; Tavşan Sertifikası almak isteyen biri, Modül-1 Kursunu tamamladıktan sonra Modül-2 Tavşan Kursunu alarak Sertifika sahibi olabilir. Fare ve Sıçan için ise 2 türün de eğitimlerini içeren tümeşik tek modül açılacak isteyen tek tek, isteyen hem fare ve sıçan eğitimlerinin ikisine de katılarak 2 tür için tek seferde sertifika alabilecektir. Ayrıca başka bir tür için daha sertifika isteniyorsa sadece o türün Modül-2 Kursunu tamamlayarak Sertifikalarının tür kapsamını genişletebileceklerdir.
8. Açılacak Modül-1 kurslarında, katılımcıların hangi tür için sertifika talebi olduğu öğrenilerek yıl içerisinde o yönde Modül-2 kursları düzenlenecektir. Kurs tarihleri, Etik Kurullar ve Hayvan Deneyleri Etik Kurulu web sayfasında güncel olarak duyurulacaktır.

(<http://www.etikkurul.hacettepe.edu.tr/hdek/duyurular.php>)

1. Bu kurs programında işlenecek dersler aşağıda listelenmiştir:

**DENEY HAYVANLARI KULLANIMI SERTİFİKA PROGRAMI
MODÜL-1 KURSU**

Dersin Adı	Dersin Süre ve Niteliği	Dersi Anlatacak Öğretim Üyesi
1. Mevzuat	1T	Prof. Dr. Melih Ö. BABAOĞLU
2. Hayvan deneylerinde etik ve 3R	1T	Prof. Dr. Nüket Ömek BÜKEN
3. Hayvan davranışları	1T	Doç. Dr. İlyas ONBAŞILAR
4. Hayvan laboratuvarlarının işletimi	1T + 2P	Prof. Dr. Yıldırım SARA
5. Hayvan laboratuvarlarında iş sağlığı ve biyogüvenlik	1T + 2P	Yrd. Doç. Dr. Banu C. TEL
6. Hayvan deneylerinin tasarlanması	2T	Doç. Dr. Aytekin AKYOL
7. Hayvan deneylerinin tasarlanması	4P	Doç. Dr. Aytekin AKYOL Doç. Dr. İlyas ONBAŞILAR
8. Hayvan deneylerine alternatif yöntemler	2T	Prof. Dr. Y. Çetin KOCAEPE
9. Biyoistatistik	2T	Prof. Dr. Erdem KARABULUT

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Daha İleriye... En İyiye...

HÜ- HADEK'e Başvuru Koşulları

- İn-vivo deneylerin kampüs içindeki ruhsatlı «Kullanım Lab»larda gerçekleştirilecek olması
- Başvurularda **Proje Yürütücüsünün** Hacettepe çalışanı olma zorunluluğu yoktur.
 - Proje Yürütücüsü, Hacettepe dışından ise başvuruya İn-vivo deneylerin gerçekleştirileceği «Araştırma Laboratuvarının» izin belgesi eklenmeli
- İn-vivo deneylerden «**Sorumlu Araştırmacının**» en az doktora derecesine sahip Hacettepe Üniversitesi öğretim elemanı olması zorunludur

Uygun Hazırlanmış Dosya

1. Başvuru çeşidine uygun başvuru formu
 - Araştırma
 - Eğitim
 - Test
2. Ekler;
 - Proje Özet Metni
 - Kaynak Makale
 - Kullanıcı sertifikaları
 - Taahhütname
- ✓ Eksiksiz imzalar
- ✓ Anlaşılır dilde (basit) doldurulmuş başvuru formu

Başvuru Formu Ekleri

- Proje Metni
 - Hipotez ve amacı
 - İş paketlerini
 - Projede görev alanların rol ve iş dağılımlarını
 - Materyal ve metodu içermelidir
- Kaynak Makale (en az 2 tane)
 - En az 1'i projede kullanılacak «hayvan modeline» ilişkin olmalı
- Kullanıcı sertifikaları (in-vivo deneyleri yapacaklara ait)
- Taahhütname (tüm ekipçe imzalanmış)

PROTOKOL NUMARASI :

BAŞVURU TARİHİ :

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ

ARAŞTIRMA AMACIYLA CANLI OMURGALI DENEY HAYVANI KULLANIMI İÇİN BAŞVURU FORMU

FORM 1: İDARİ BİLGİ FORMU

1a. ARAŞTIRMA YÜRÜTÜCÜSÜNÜN ÜNVANI, ADI ve SOYADI :			
1b. Birimi (Fakülte, Enstitü veya U.A.M):		1c. Adresi:	
1d. Telefon :		1e. E-posta:	1f. İmza:
2. ARAŞTIRMANIN BAŞLIĞI:			
3. BAŞVURU TİPİ: ☐ YENİ BAŞVURU ☐ DÜZELTME (Protokol No.:) ☐ DEĞİŞİKLİK TALEBİ (Eski Protokol No.:)		4. EKLER: A- ☐ PROJE METNİ B- ☐ KAYNAK MAKALE (En az 2 adet) C- ☐ TAAHUTNAME (Tüm araştırmacılarca imzalanmış olmalı) D- ☐ DENEY HAYVANI KULLANIM SERTİFİKALARI	
5. PROJE EKİBİ: (Canlı Hayvanlar üzerinde yapılacak prosedürlerde görev alacak her bir kişinin isminin karşısındaki kutucuğu işaretlenmeli ve bu kişilerin her birinin Sertifikası, başvuru dosyasına konmalıdır. Eğer araştırma yürütücüsü hayvan deneylerinde rol alacaksa bu kısma da ismi yazılmalı ve isminin karşısındaki kutucuğu işaretlenmelidir.)			
ÜNVAN / AD SOYAD (*Hayvan Deneylerinden Primer Sorumlu Araştırmacı ilk sıraya yazılmalıdır. Bu kişi ile yürütücü aynı kişi olmak zorunda değildir.)		GÖREVE YERİ/ ADRES	TELEFON
A.	☐		
B.	☐		
C.	☐		
D.	☐		
E.	☐		
F.	☐		
G.	☐		
Gerektiğinde Satır Ekleyebilirsiniz			
6. HAYVAN DENEYLERİNİN GERÇEKLEŞTİRİLECEĞİ YER: (Laboratuvar, Anabilim Dalı, Araştırma Merkezi)		7. ARAŞTIRMANIN SÜRESİ: (Onaylar en fazla 5 yıl geçerlidir)	
8. KULLANIMI PLANLANAN HAYVANLARIN:		A- TURU	B- SOY/İRKI
9. KULLANIMI PLANLANAN HAYVANLARIN NEREDEN TEMİN EDİLECEĞİ: (Yasal kaynaklardan temin edilmelidir)		C- YAŞI	D- SAYISI
10. ARAŞTIRMA DESTEĞİ ALINAN KURULUŞ VARSAM KURUM ADI VE PROJE NO:			

11. ARAŞTIRMA DESTEĞİ BAŞVURUSU YAPILMIŞ / YAPILACAK KURULUŞ:

 YOKTUR H.Ü. BAP TÜBİTAK DİĞER (BELİRTİNİZ):

12. ARAŞTIRMANIN NİTELİĞİ

-
- TEMEL BİYOLOJİK ARAŞTIRMA
-
-
- TANII İLE İLGİLİ ARAŞTIRMA
-
-
- TIBBİ URUN VE/VEYA CİHAZ KEŞFİ, GELİŞTİRİLMESİ VE KALİTE KONTROLU İLE İLGİLİ ARAŞTIRMA
-
-
- KİMYASAL-BİYOLOJİK MADDELERİN TOKSİKOLOJİSİ VEYA GÜVENLİĞİ İLE İLGİLİ ARAŞTIRMA
-
-
- BAŞLICA ZIRAI ALANDA KULLANILAN MADDE
-
-
- BAŞLICA SANAYİDE KULLANILAN MADDE
-
-
- BAŞLICA EVLERDE KULLANILAN MADDE
-
-
- KİŞİSEL TEMİZLİK MADDESİ
-
-
- GIDA KATKI MADDELERİ

13. HAYVANLARIN MARUZ KALACAĞI AĞRI-EZİYET VE ZARARIN DERECESELİ - ŞİDDET SINIFLANDIRMA Sİ (12 ve 13. Soruları formun sonundaki Tablo A ve B'yi inceledikten sonra cevaplayınız)

-
- PROSEDURDAN ÖNCE OTANAZİ (Om: İzole organ deneyleri)
-
-
- HAFİF
-
-
- ORTA
-
-
- ŞİDDETLİ
-
-
- DÜZELMEZ

14. HAYVANLAR BAŞKA DENEYLERDE TEKRAR KULLANILACAK MI?

-
- EVET
-
-
- HAYIR

15. BU ARAŞTIRMA BİR TEZ ÇALIŞMASI MIDIR?

-
- HAYIR
-
-
- EVET
-
- YÜKSEK LİSANS
-
-
- TIPTA UZMANLIK
-
-
- DOKTORA

16. TEZ İSE TEZ ÖĞRENCİSİNİN ADI:

(Hayvan Deneyi içeren tezlerde tez öğrencisinin Sertifikalı olması zorunludur)

<https://etikkurul.hacettepe.edu.tr/hdek/basvuru.php>

Başvuru Şekli / Rutin Toplantı Tarihi

1- Başvuru dosyasındaki tüm belgelerin PDF formatında Etik Kurul Sekreteryasına e-posta ile gönderilmesi (toplantı öncesi en geç 5 iş günü önce)

hadek@hacettepe.edu.tr

2- Başvuru dosyasının (tüm form ve ekleri ile) eksiksiz ve ıslak imzaları tam olarak Etik Kurul Sekreteryasına elden teslimi
(Tıp Fakültesi Binası Giriş Kat)

3- HÜ-HADYEK rutin toplantı zamanı; her ayın 3. veya 4. haftası Salı günü

Başvurularda Sıklıkla Karşılaşılan Sorunlar

- Başvuru zamanlaması
 - TÜBİTAK / BAP başvurunuzdan 1 ay önce
 - HÜ-HADEK toplantı tarihinden en az 5 iş günü önce
 - Kısaltma ve terim kullanılarak hazırlanan dosyalar
 - Eski formlar, eksik ve yanlış doldurulmuş formlar
 - Başvuru formları sürekli güncellenmektedir. Web sayfamızdaki güncel formlar kullanılmalı
 - “ Başvuru Dosyası Hazırlama Kılavuzu” mutlaka okunmalı
- <http://www.etikkurul.hacettepe.edu.tr/hdek/basvuru.php>

Başvurularda Sıklıkla Karşılaşılan Sorunlar

- Sertifikasız tez öğrencisi
 - Hayvan deneylerini yapacak kişi ile tez sahibi farklı
- Denek sayılarının rastgele, ön istatistik analiz (Power analiz) yapılmadan, model makaleler incelenmeden belirlenmiş olması,
- Projenin temelini oluşturan hayvan modelinin araştırmacılar tarafında önceden hiç yapılmamış olması
- Etik Kurul izinlerinin, ancak ruhsatımız kapsamındaki türler kullanılarak ve izinli laboratuvarlarda yapılacak araştırmalara verildiğinin bilinmemesi

Ana Sayfa

Klinik Araştırmalar Etik Kurulu

Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu

Hayvan Deneyleri Etik Kurulu

Etik Kurul

HÜ Etik Komisyonu

Dergi Değerlendirme ve Yayın Komisyonu

HÜ Yayın Etiği Komisyonu

Kozmetik Klinik Araştırmalar Etik Kurulu

İletişim

Hayvan Deneyleri Etik Kurulu -> Duyurular

Kurulumuzun Mayıs ayı toplantısı 29 Mayıs 2018 tarihinde yapılacaktır. Etik Kurul başvurusu yapacakların dosyalarını en geç 23.05.2018 saat 12:00'a kadar Etik Kurul sekreterliğine teslim etmeleri gerekmektedir. Daha sonra yapılan başvurular gündeme alınmayacaktır.

Modül-2 Kursu 04 Haziran 2018 - 12 Haziran 2018 tarihlerinde yapılacaktır. Kayıtlar Yaşam Boyu Öğrenme Merkezince alınacak olup, Kurs programı ve kayıt ile ilgili detaylara Yaşam Boyu Öğrenme Merkezi web sayfasından (<http://www.yasamboyu.hacettepe.edu.tr/>) ulaşabilirsiniz.

Hacettepe Üniversitesi Hayvan Deneyleri Etik Kurul Başvurusu Yapacakların Dikkatine

Omurgalı hayvan kullanımı olan derslerin (Lisans, Yüksek Lisans, Doktora, Uzmanlık vb.) ders sorumlularınca 5 yılda bir "EĞİTİM AMACIYLA CANLI OMURGALI DENEY HAYVANI KULLANIMI İÇİN BAŞVURU FORMU" doldurularak Etik Kurul izni alması gerekmektedir.

Avrupa Birliği ve Ülkemizdeki yasal mevzuata göre;
Zebra balıklarında yapılacak çalışmalarda, fertilizasyon (döllenme) sonrası gelişimlerinin ilk 120 saatine kadar olan süreçte kullanılacak embriyo ve larvalar için Etik Kurul iznine gerek yoktur.
Kaynak: European Zebrafish Resource Center (EZRC)

İlgili Bakanlıkça Üniversitemizde Deneysel Araştırma ve Diğer Bilimsel Faaliyetler için deney hayvanı kullanımı ve barındırılması onaylanmış ve ruhsatlandırılmış yerler;

- Deneysel Hayvanları Uygulama ve Araştırma Merkezi
- Eczacılık Fakültesi Farmakoloji AD. Araştırma Laboratuvarı
- Nörolojik Bilimler ve Psikiyatri Enstitüsü Araştırma Laboratuvarı
- Tıp Fakültesi Tıbbi Biyofizik AD. Araştırma Laboratuvarı
- Tıp Fakültesi Tıbbi Farmakoloji AD. Araştırma Laboratuvarı
- Tıp Fakültesi Tıbbi Fizyoloji AD. Araştırma Laboratuvarı
- Transgenik Hayvan Teknolojileri UAM

İlgili Bakanlıkça Üniversitemiz Sıhhiye Kampüsünde deneysel kullanımı onaylanmış ve ruhsatlandırılmış hayvan türleri;

- Fare / Transgenik Fare
- Sıçan
- Kobay
- Tavşan
- Zebra Balığı / Transgenik Zebra Balığı
- Kurbağa

Güncelleme Tarihi : 16.10.2017

Ruhsatlı Üreticilerden Alınması Zorunlu Türler

- ✓ Fare
 - ✓ Sıçan
 - ✓ Hamster
 - ✓ Gerbil
 - ✓ Kedi
 - ✓ Köpek
 - ✓ Primatlar
- Zebra Balığı
 - Kurbağa
 - **Tavşan !**

HÜ-HADEK Değerlendirme Süreci

- Dosya Kayıt – Kabul
- Raportör tayini
- Dosyanın raportör tarafından değerlendirilmesi
 - Başvuru koşullarına uygunluk
 - Konu ve hipotez değerlendirme
 - Literatür inceleme
 - Araştırmacılarla görüşme
- Dosyanın Kurula raportör tarafından sunumu
- Tartışma ve değerlendirme
- Oylama / Karar

**EK 1: HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ DENEY HAYVANLARI ETİK KURULU
RAPORTÖR DEĞERLENDİRME FORMU**

Protokol No: []	Geliş tarihi: []
Araştırma Yürütücüsü: []	
Araştırmanın Başlığı: []	
Deney hayvanı türleri ve sayıları []	

Deney daha önce yapılmış mıdır?	Evet ☐	Hayır ☐
Deneyin gerçekleştirilebileceği alternatif bir yöntem mevcut mudur?	Evet ☐	Hayır ☐
Deney bir hipotezi test etmek üzere planlanmış mıdır?	Evet ☐	Hayır ☐
Deneylerin sonucunda ölçülebilir bir hedefe ulaşmak olası mıdır?	Evet ☐	Hayır ☐
Deney çağdaş bilime katkıda bulunacak nitelikte midir?	Evet ☐	Hayır ☐
Deney için seçilen hayvan türü uygun mudur?	Evet ☐	Hayır ☐
Çalışma metodolojik yönden doyurucu olarak planlanmış mıdır?	Evet ☐	Hayır ☐
Deney protokolünde öngörülen hayvan sayısı(ları) gerçekçi midir?	Evet ☐	Hayır ☐
Mümkün olan en az sayıda hayvan kullanımı amaçlanmış mıdır?	Evet ☐	Hayır ☐
Deney hayvanlarının yetiştirilmesi ve barındırılması için optimum fizyolojik, psikolojik ve çevresel koşullar sağlanmış mıdır?	Evet ☐	Hayır ☐
Deney protokolünde 3R kuralının uygulanmasına yönelik planlama yeterli midir?	Evet ☐	Hayır ☐
Deneyler uygun laboratuvar koşullarında yapılacak mıdır?	Evet ☐	Hayır ☐
Deneyi uygulayacak araştırmacı(lar) deneyin uygulanacağı hayvan türü ile ilgili yeterli bilgi ve deneyime sahip midir?	Evet ☐	Hayır ☐
Araştırmacı(lar) deney hayvanı kullanımı ile ilgili eğitim görmüş ve sertifika almışlar mıdır?	Evet ☐	Hayır ☐
Deney protokolünde hayvanlara en az ağrı ve acı verecek önlemler alınmış ve bu konudaki uluslararası standartlar gözetilmiş midir?	Evet ☐	Hayır ☐
Deneylerde çevre ve/veya iş sağlığını tehdit edecek kimyasal, biyolojik, radyoaktif maddelerin bulaşması riski var mıdır?	Evet ☐	Hayır ☐
Deney sonunda hayvanların akıbeti konusunda gerçekçi saptama yapılmış ve bu konudaki uluslararası standartlar gözetilmiş midir?	Evet ☐	Hayır ☐
Deney sonunda hayvanlar ağrı ve acısız bir yöntemle feda edildikten sonra atıkların imhası için gerekli önlem alınmış mıdır?	Evet ☐	Hayır ☐
Gerekli görülen diğer açıklamalar: []		

- Tarafımdan değerlendirilen bu dosya Deney Hayvanları Etik Kurulu Yönergesi'nde belirtilen ilke ve kurallara uygun bulunmuştur.
- Tarafımdan değerlendirilen bu dosya Deney Hayvanları Etik Kurulu Yönergesi'nde belirtilen ilke ve kurallara uygun bulunmamıştır:
- Eksik kısımların tamamlanması gerekli görülmüştür
 - Düzeltme/tadilat gerekli görülmüştür
 - Ek literatür bilgisi istenmesi gerekli görülmüştür
 - Araştırmacılarla görüşme yapılması gerekli görülmüştür
 - Red edilmesi uygundur (Lütfen gerekçenizi yukarıdaki "Gerekli görülen diğer açıklamalar" bölümüne yazınız)

Raportör: []
Tarih: []/201[]

İlyas Onbaşılar

İmza:

HADYEK Karar Çeşitleri

- Kabul
 - Oy birliği
 - Oy çokluğu
- Şartlı onay
 - Pilot çalışma (HRB gözetiminde ve oluruyla)
 - Bakanlık onayı gerektiren yaban hayat çalışmaları
- Etik Kurul onayı gereksiz (yasal dayanak)
- Red
 - Gerekçeli karar

Başarılar